

Луценко І. А., студент

Науковий керівник – Коврига Ю.В., викладач

Харківський національний університет імені В. В. Докучаєва

ВІКТОРІАНСЬКА ДОБА АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. ТВОРЧІСТЬ ШАРЛОТТИ БРОНТЕ

Вікторіанська література (англ. Victorian literature) — літературні твори, створені у Великобританії у вікторіанську добу (1837-1901). В європейському контексті цей період відповідає добі критичного реалізму. Прямим продовженням вікторіанської була едвардіанська література початку ХХ століття.

По мірі того, як естетика романтизму змінюється реалістичною, а філософський позитивізм витісняє спекулятивні філософські побудови, на зміну поезії в якості основної форми літературного самовираження по всій Європі приходить довга проза. В цьому відношенні Британія не була винятком. У 1840-ві і особливо 1850-ті роки найбільш популярним жанром стає соціальний роман з моралізаторською спрямованістю.

Найбільш послідовно в цьому жанрі працювали два найбільших белетриста вікторіанської доби - Теккерей У. М., автор монументальної історичної сатири «Ярмарок марносластва», і особливо Чарльз Діккенс, улюблений письменник самої королеви Вікторії і найпопулярніший автор вікторіанської Англії. Відмінні риси діккенсовських романів - живе, іноді трохи карикатурнезображення десятків і сотень персонажів, панорамне охоплення суспільства, деяка рихлість структури, гостросюжетність з відтінком сенсаційності, велика кількість авторських відступів, схильність до щасливих розв'язок.

У тіні Діккенса і Теккерейя плідно працювали багато інших талановитих белетристів. Трагічний світогляд сестер Бронте («Джен Ейр», «Грозвий перевал», «Незнайомка з Вілдфел-Холу») успадковує традиції романтизму початку століття [3].

Гаскел (приятелька і перший біограф Шарлотти Бронте) з художньою виразністю змалювала важкі життєві умови і долю сімейства Бронте. Шарлотта Бронте (1816-1855) була дочкою бідного сільського священика, ірландця за походженням, і її перші роки пройшли в містечку Хеворт. Священик Бронте залишився вдівцем з шістьма дітьми, на виховання яких у нього не було коштів. У дев'ятнадцять років Шарлотта стала вчителькою в школі, а потім гувернанткою.

У 1846 році Шарлотта і її сестри Емілі і Ені під псевдонімами Керрер, Елліс і Актон Белл опублікували невелику збірку віршів. Під псевдонімом Керрер Белл публікувала всі свої твори і Шарлотта Бронте. Її перший роман «Учитель» був відкинутий видавцями, але це не збентежило Шарлотту Бронте, і вона взялася за роботу над новим твором «Джен Ейр», що вийшов у світ, коли Шарлотті був тридцять один рік. Роман відразу отримав великий успіх.

Роман «Джен Ейр» (1847) був багато в чому автобіографічним, зображуючи долю героїні, сироти Джен Ейр, Шарлотта Бронте описує її виховання в благодійному пансіоні для дітей бідноти, а потім службу в якості

гувернантки в будинках багатих. Шарлотта Бронте викриває уявну благодійність буржуазії і нелюдський характер системи виховання дітей у навчальних закладах, створених на кошти філантропів. Деспот і ханжа Брокльхерст виховує учениць школи в найсуворішому дусі. Він не тільки тримає їх впроголодь, але всіляко обмежує їхні духовні запити, дозволяючи читати тільки Біблію. Мета Брокльхерста виховати слухняних рабів. [1]

Шарлотті Бронте належать романи «Джен Ейр» (1847), «Шерлі» (1849), «Городок» (1853) і «Учитель» (1847, опубл. 1857). Популярність і визнання письменниці приніс роман «Джен Ейр», який поставив ім'я Бронте поруч з іменами найбільших англійських реалістів XIX ст. На російську мову цей роман був перекладений в 1849 р і став одним з найбільш улюблених і широко читаних в нашій країні твором англійських письменників.

Романи Бронте привернули до себе увагу сучасників значущістю проблематики, пов'язаної з викриттям соціальної нерівності, захистом жіночої рівноправності, своєрідність художньої майстерності, однією з особливостей якого є поєднання реалістичного початку з романтичною традицією. Герої Бронте наділені твердими моральними принципами, сильними пристрастями, відвагою і сміливістю. Роман «Джен Ейр» був сприйнятий як маніфест боротьби за права жінок.

Нетривала, за своїми часовими рамками, творчість Бронте є динамічною: в ній простежується лінія, що з'єднує романічне мистецтво початку XIX в. (Байрон, Шеллі) з критичним реалізмом 30 - 40-х рр. (Діккенс, Теккерей) і з художніми відкриттями реалізму на новому етапі його розвитку в другій половині XIX століття (Дж. Еліот, Дж. Мередіт) [2].

Література

1. Аникст. А. История английской литературы / А.Аникст. – М.: Государственное учебно-педагогическое издательство министерства просвещения РСФСР, 1956. – С.331-332.

2. Михальской Н. П. История зарубежной литературы XIX века / Н. П. Михальской. – М.: «Просвещение», 1991. – 194 с.

3. Редьярд Кіплінг [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki>.